

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY
MUROWANEJ KAPLICZCE Z OKOŁO 1920 ROKU W STRÓŻNEJ, GMINA BOBOWA, POWIAT
GORLICE, WOJ. MAŁOPOLSKIE.

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
w Krakowie
Delegatura w Nowym Sączu
ul. Wiśniowieckiego 127, 33-300 Nowy Sącz
tel./fax 18 442-84-84

Józef Stanisław Stec, 2019

Załącznik do pisma
DNS: 11.5183.25.2019
HM 1

Z UPOWAŻNIENIEM
Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora
Zabytków w z. Kierownika Delegatury w Nowym Sączu

inspektor
mgr Mariusz Nazimek

ARTYSTA PLASTYK
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Józef Stanisław Stec
Długosza 71/8 tel. (0)18 442 29 42
33-300 NOWY SĄCZ

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.3 Kapliczka w Stróżnej .Widok ogólny ; elewacja frontowa –fragment. Stan ;Listopad 2019

Miejscowość - Stróżna,dz.ew.530/2
Czas powstania - około 1920 r
Styl - kapliczka domkowa
Materiał ,technika - murowana z kamienia i cegły . Pokryta wylewką betonową,pierwotnie kamiennymi-piaskowcowymi płytami.

Wymiary ogólne - szer./ściana frontowa/215cm, dł. Ścian bocznych i tylnej;540cm,
Wysokość ściany frontowej ;320cm. Powierzchnia po rozwinięciu;15m²
Dach; szer.;210cm , długość;220cm. Powierzchnia po rozwinięciu;4,6m²
Ściany wewnątrz kapliczki; 130x100x 100cm . Powierzchnia po rozwinięciu;5,2m²

Drzwi drewniane; 55x 110cm. Powierzchnia po rozwinięciu;0,6m².

Zabytkowa drewniana i polichromowana figura anioła;wys;80cm. Powierzchnia po rozwinięciu;1,2m²

Figura Matki Bożej z Lourdes ; wys. 45 cm. Powierzchnia po rozwinięciu;0,4m²

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.4 Kapliczka w Stróżnej .Widok ogólny ; elewacja frontowa i boczna. Stan ;Listopad 2019

Fot.5 Kapliczka w Stróżnej .Widok na dach . Na kamiennych płytach położona warstwa betonu.
Stan ;Listopad 2019

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

WPROWADZENIE

Bardzo niewiele wiadomo o kapliczce. Z informacji zebranych przez Panią Agnieszkę Ligęzę- sottyske wsi Stróżna wynika, że kapliczka została wybudowana około 1920 roku na mogile zmarłych w czasie epidemii. Zbudowana była z kamienia i cienko otynkowana. Dach kapliczki wykonany był z płyt kamiennych kładzionych na zakładkę. Obok kapliczki posadzono lipę, która obecnie jest bardzo zniszczona i spróchniała. Z pierwotnego wyposażenia zachowała się drewniana rzeźba anioła o ludowym charakterze.

Kapliczka była wielokrotnie odnawiana i remontowana. Kilkanaście lat temu została otynkowana mocną zaprawą cementową, a na kamienny dach wylano betonową wylewkę. Również wewnątrz położono tynki cementowe, a całość pomalowano farbami emulsyjnymi. Obecnie kapliczka zatraciła swój pierwotny wygląd i charakter.

STAN ZACHOWANIA

Ogólnie można stwierdzić, że stan zachowania kapliczki jest bardzo zły i wymaga ona podjęcia remontu konserwatorskiego wszystkich elementów składowych kapliczki. Prace należy rozpocząć od prac porządkowych tj. usunięcia krzewów samosiejek oraz oczyszczenia terenu wokół kapliczki. Następnie należy przystąpić do usunięcia wtórnych betonowych tynków, które zniekształcają pierwotny wygląd obiektu. Usuwanie zaleca się prowadzić ostrożnie, odkuwając wtórna betonową zaprawę ręcznie. Zaleca się usunąć betonową wylewkę z dachu kapliczki oraz cementowe tynki z wnętrza.

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE.

Zasadniczym celem prac konserwatorskich jest powstrzymanie procesów niszczących zabytkową substancję kapliczki oraz przywrócenie jej walorów, które utraciła w wyniku niefachowych remontów.

Zdjęcia zamieszczone poniżej ilustrują aktualny stan zachowania kapliczki

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.6 Kapliczka w Stróżnej .W odkrywce pod warstwą betonu widoczne historyczne pobiały oraz wętek kamienny. Stan ;Listopad 2019

Fot.7 Kapliczka w Stróżnej .W odkrywce pod warstwą betonu widoczne historyczne pobiały oraz wętek kamienny. Stan ;Listopad 2019

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.8 Kapliczka w Stróżnej .W odkrywce pod warstwą betonu grubości do 2cm. widoczne historyczne pobiały oraz wążek kamienny. Stan ;Listopad 2019

Fot.9 Kapliczka w Stróżnej . We wnęce na elewacji frontowej uszkodzona metalowa pasyjka .
Stan ;Listopad 2019

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.10 Kapliczka w Stróżnej . Wewnątrz kapliczki gipsowa figura Matki Bożej z Lourdes oraz zabytkowa rzeźba polichromowana przedstawiająca anioła .Stan ;Listopad 2019

Fot.11 Kapliczka w Stróżnej .Zabytkowa rzeźba polichromowana przedstawiająca anioła-fragment. Widoczny brak lewej ręki .Stan ;Listopad 2019

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.

Fot.12 Kapliczka w Stróżnej. Zabytkowa rzeźba polichromowana przedstawiająca anioła-detal.Stan ;Listopad 2019

Fot.13 Kapliczka w Stróżnej. Zabytkowa rzeźba polichromowana przedstawiająca anioła-detal.Stan ;Listopad 2019

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ.
POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE W PUNKTACH

A. PRACE WSTĘPNE

1. Usunięcie samosiejek oraz wtórnych nasadzeń, wykonanie odwodnienia oraz wyprofilowanie terenu tak aby najskuteczniej odprowadzić wody opadowe. Metoda i sposób wykonania do decyzji konserwatora prowadzącego prace..
2. Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i ewentualne wzmocnienie posadowienia kapliczki; oczyszczone odcinkowo ściany fundamentu zaleca się zatynkować tynkiem wyrównawczym. Po stwardnieniu i wyschnięciu tynku zagruntować podłoże dyspersyjną hydroizolacyjną masą asfaltowo -kauczukową DYSERBIT, a następnie założyć warstwę izolacyjną z grubej folii budowlanej.

B ŚCIANY KAPLICZKI zewnętrzne i wewnętrzne

1. Usunięcie poprzez mechaniczne odkucie cementowego tynku z zewnętrznych i wewnętrznych ścian kapliczki.
2. Usunięcie odspojonych, zwietrzałych i spękanych wypraw tynkarskich. Usunięcie wszystkich wtórnych warstw malarskich, metodą mechaniczną. W trakcie usuwania nawarstwień należy zwrócić szczególną uwagę na ewentualny detal architektoniczny.
3. Wykonanie przeglądu odstoniętych fragmentów wątku muru, z uzupełnieniem ubytków zgodnie ze sztuką budowlaną i technologią oryginału.
4. Położenie na ścianach kapliczki cieniutkiego tynku, a właściwie zacierki zrobionej ręcznie z gaszonego wapna (najlepiej kilkunastoletniego) z niewielką ilością drobnego piasku i śladową ilością białego cementu.
5. Po dokładnym „wyprawieniu” ścian kapliczki i związaniu wypraw i zaleca się malowanie; wybielenie kilkakrotnie wapnem gaszonym dołowanym kapliczki – ostatnie warstwy w kolorze starej bieli. Można alternatywnie pomalować ściany kapliczki firmową farbą wapienną paroprzepuszczalną w tonacji „starej bieli”.

C. DACH KAPLICZKI.

1. Mechaniczne usunięcie betonowej wylewki.
2. Uzupełnienie pokrycia z płyt kamiennych kładzionych na zakładkę zgodnie ze sztuką budowlaną i technologią oryginału.

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ

3. Uzupełnienie spoin; zaleca się elastyczną firmową fugę np.; firmy Remmers.
4. Wykonanie hydrofobizacji kamienia; Funcosil W firmy Remmers. Zabieg przeprowadzić zgodnie z zaleceniami producenta.

D. FIGURA ANIOŁA

1. Demontaż i przewiezienie do pracowni konserwatorskiej.
2. Wykonanie odkrywek sondażowych i dokumentacji fotograficznej.
3. Usunięcie wtórnych przemałowań - mechanicznie i chemicznie: - wykonanie prób przy zastosowaniu past i środków firmowych.
4. Doczyszczanie mechaniczne - ręcznie przy użyciu skalpela, noży i dłut.
5. Dezynsekcja drewna z zastosowaniem preparatu Hylotox. Proponuje się zastosowanie metody przez powlekanie.
6. Wzmocnienie struktury drewna przez impregnację. Proponuje się zastosowanie preparatu Hekol lub Paraloidu B-72 jako 10 % roztwór w ksylenie, lub toluenie.
7. Wykonanie rekonstrukcji lewej ręki; odkucie w drewnie lipowym.
8. Uzupełnienie drobnych ubytków przy użyciu gotowych firmowych kitów odpornych na warunki atmosferyczne.
9. Uzupełnienie ubytków zaprawy. Zaleca się zastosowanie firmowej zaprawy emulsyjnej
10. Uzupełnienie ubytków polichromii. Scalenie kolorystyczne ubytków warstw malarskiej naśladowczo, kolorem lokalnym w technice zbliżonej do oryginału lub technice olejno - żywicznej.
11. Założenie werniksu końcowego.

E. ELEMENTY DREWNIANE -drzwi

1. Odczyszczanie z powierzchniowych zabrudzeń metodą wybraną w trakcie prac.
2. Usunięcie wtórnych nawarstwień z zastosowaniem najbardziej skutecznej metody wybranej w trakcie prac.
3. Dezynsekcja drewna z zastosowaniem preparatu Hylotox. Proponuje się zastosowanie metody przez powlekanie.
4. Wzmocnienie struktury drewna przez impregnację. Proponuje się zastosowanie preparatu Hekol lub Paraloidu B-72 jako 10 % roztwór w ksylenie, lub toluenie.

PROGRAM KONSERWATORSKI DOTYCZĄCY PRAC RENOWACYJNYCH PRZY MUROWANEJ KAPLICZCE Z 1920 ROKU W STRÓŻNEJ

5. Ewentualna wymiana zdestruowanych fragmentów drewna na drewno o dobrych właściwościach technicznych
6. Wzmocnienie konstrukcyjne połączeń z zastosowaniem kleju Patex i kołków drewnianych.
7. Ewentualne uzupełnienie ubytków ; zaleca się firmowy kit emulsyjny.
8. Pomalowanie drzwi na kolor zbliżony do pierwotnego.
9. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

UWAGI KOŃCOWE.

Teren wokół kapliczki należy ukształtować ze spadkiem min 5%, zapewniającym swobodne odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z otoczenia poza obręb cokołu

Stosowane w trakcie prac materiały i technologie muszą spełniać wymagania techniczne, normowe, estetyczne i użytkowe, posiadać stosowne atesty, aprobaty, certyfikaty zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie prace konserwatorskie powinny być wykonywane pod kierunkiem dyplomowanego konserwatora zabytków

Opracował;

ARTYSTA PLASTYK
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Józef Stanisław Stec
ul. Dąbrowska 71/8 tel. (018) 442 29 61
33-200 NOWY-SĄCZ

